

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ
และการสร้างความสามัคคีปรองดอง
(สำนักงาน ป.ย.ป.)

ที่มา

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ในฐานะที่กลไกของฝ่ายบริหารที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล โดยกำหนดให้การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหา การทุจริตภาครัฐตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 69/2557 ลงวันที่ 18 มิถุนายน 2557 โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ ฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตประพหุติมิชอบได้

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน เป็นการดำเนินการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนที่จะนำไปสู่การจัดทำมาตรการภายในต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อป้องกันการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม และเชื่อมโยงกับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment - ITA) ตัวชี้วัด OIT ที่ O 30 เกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต

สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (สำนักงาน ป.ย.ป.) ตระหนักถึงความสำคัญต่อเรื่องดังกล่าว และพร้อมส่งเสริมการป้องกันการทุจริตและประพหุติมิชอบ เพื่อไม่ให้เกิดความเสี่ยงและปัญหาขึ้นภายในหน่วยงาน จึงได้ดำเนินการวิเคราะห์ และประเมินความเสี่ยงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและการประพหุติมิชอบภายในหน่วยงาน เพื่อเป็นกรอบในการป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงาน

ประเภทของความเสี่ยงการทุจริต

ประเภทที่ 1 ความเสี่ยงการทุจริตจากการกระทำโดยตัวผู้ทุจริตเองโดยลาพังไม่เกี่ยวกับบุคคลที่สอง เช่น การยกยอก เบียดบังเงินหรือทรัพย์สินของทางราชการ การเบิกจ่ายเงิน การดำเนินการด้านการเงินและการบัญชีที่เป็นเท็จ สาเหตุสำคัญของการทุจริตเกิดจากการขาดระบบการควบคุมภายในที่ดี หรือความอ่อนแอของระบบการควบคุมภายใน (Internal Control Weakness)

ประเภทที่ 2 ความเสี่ยงการทุจริตจากการกระทำที่เกี่ยวข้องกับสองฝ่ายมีทั้งผู้ให้ ผู้รับสินบน เช่น เงินใต้โต๊ะ ของขวัญ สินน้ำใจ การต้อนรับ การบริจาด ค่าอำนวยความสะดวก หรือผลประโยชน์ในรูปแบบอื่น

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ขั้นตอนที่ 1 การคัดเลือกกระบวนการงาน/โครงการ

สำนักงาน ป.ย.ป. ได้วิเคราะห์ถึงบทบาท ภารกิจ อำนาจหน้าที่ขององค์กร กระบวนการ หรือโครงการจัดซื้อ/จัดจ้าง ที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน และคัดเลือกกระบวนการงานที่ประเมินว่าจะมีโอกาสเกิดการทุจริตหรือรับสินบนในขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตฯ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1 การวิเคราะห์บริบทองค์กร

ประเด็น	ความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ตามภารกิจของหน่วยงาน	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง
1	การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตทางราชการ พ.ศ. 2558	ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบนในกระบวนการอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากสำนักงาน ป.ย.ป. ไม่มีภารกิจในการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตทางราชการ พ.ศ. 2558
2	การใช้อำนาจตามกฎหมาย การให้บริการตามภารกิจ	อาจมีความเสี่ยงในการรับสินบนเกี่ยวกับการดำเนินการตามนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล
3	การจัดซื้อจัดจ้าง	อาจมีความเสี่ยงในการรับสินบนในการดำเนินการจ้างดำเนินการโครงการต่าง ๆ
4	การบริหารงานบุคคล	อาจมีความเสี่ยงในการให้สินบนในการรับลูกจ้างสำหรับโครงการต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตทางราชการ พ.ศ. 2558			
ลำดับ	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	
		Known Factor	Unknown Factor
<p>ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบนในกระบวนการงานอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากสำนักงาน ป.ย.ป. ไม่มีภารกิจในการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตทางราชการ พ.ศ. 2558</p>			
การใช้อำนาจตามกฎหมาย การให้บริการตามภารกิจ			
ลำดับ	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	
		Known Factor	Unknown Factor
1	การรับนโยบายเร่งด่วนจากรัฐบาล	-	ผู้บริหารรับนโยบายที่มีความเสี่ยงให้เกิดการทุจริต หรือเอื้อประโยชน์ต่อคนกลุ่มหนึ่งหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน
2	การดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล	-	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เอื้อประโยชน์แก่คนกลุ่มหนึ่งหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน
3	การสรุปผลนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล	-	เจ้าหน้าที่รายงานข้อมูลอันเป็นเท็จต่อผู้บังคับบัญชา
การจัดซื้อจัดจ้าง			
ลำดับ	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	
		Known Factor	Known Factor
1	การกำหนดแบบรูปรายการร่างขอบเขตของงาน และคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์	-	จัดทำแบบรูปรายการ ร่างขอบเขตของงาน และคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ ที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง
2	การกำหนดราคากลาง	เจ้าหน้าที่ผู้กำหนดราคากลาง จัดทำราคากลางโดย	จัดทำราคากลางให้ใกล้เคียงกับราคาของผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่งที่มีราคาสูงเกิน

		ไม่ได้ดำเนินการสืบราคาจาก ท้องตลาดจริง	กว่าราคาของท้องตลาด เพื่อรับเงินส่วนต่าง จากการเสนอราคา
3	กระบวนการจัดหาพัสดุ ด้วย วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)	-	ผู้ประกอบการอาจมีการเจรจาตกลงกับ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการว่าจะไม่เข้ายื่น ข้อเสนอในช่วงเวลาที่กำหนด เพื่อหลีกเลี่ยง การแข่งขันอย่างเป็นทางการเป็นเหตุให้ หน่วยงานของรัฐต้องยกเลิกการประกวดราคา และดำเนินการใหม่โดยเปลี่ยนวิธีการจัดหา พัสดุ
4	การตรวจรับพัสดุ	คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ตรวจรับงานล่าช้า	คณะกรรมการตรวจรับพัสดุไม่เป็นไปตาม เงื่อนไขของสัญญาเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับ คู่สัญญา หรือตรวจรับก่อนการดำเนินงานแล้ว เสร็จจริง/อาจมีการตรวจรับงานล่าช้า เพื่อใช้ เป็นเงื่อนไขเจรจาเรียกรับผลประโยชน์จาก คู่สัญญา
การบริหารงานบุคคล			
ลำดับ	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต	
		Known Factor	Known Factor
1	การรับสมัครลูกจ้างโครงการ ต่าง ๆ	-	เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับเงินจากผู้สมัครเพื่อให้ ได้รับการพิจารณาใบสมัคร
2	การทำสัญญาจ้างลูกจ้าง โครงการต่าง ๆ	-	เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับเงินจากผู้สมัครเพื่อให้ ได้รับการทำสัญญาจ้าง
3	การตรวจผลงานลูกจ้าง	-	เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับเงินเพื่อให้ผลงานของ ลูกจ้างเป็นไปตามเกณฑ์

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ประเมินโอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood) ที่เป็นไปได้					
ระดับ	โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)				
5	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูงมาก (ร้อยละ 10 ขึ้นไป)				
4	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูง (ร้อยละ 10)				
3	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นบางครั้ง (ร้อยละ 5)				
2	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นน้อยมาก (น้อยกว่าร้อยละ 3)				
1	เหตุการณ์ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (ไม่เกิดขึ้นเลย)				
ประเมินผลกระทบ (Impact) ที่ไม่ใช่ทางการเงินที่เป็นไปได้					
ระดับ	ผลกระทบ				
5	เกิดความเสียหายแก่ส่วนราชการ ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบ				
4	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนในหน่วยงาน หน่วยตรวจสอบของหน่วยงานเข้าตรวจสอบ				
3	มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน				
2	เริ่มมีความกังวล หรือมีการสอบถามข้อมูล				
1	แทบจะไม่มีผลกระทบ				
ค่าความเสี่ยง (Risk Score)					
โอกาสเกิด (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	1	2	3	4	5
5	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
4	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
3	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
2	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
1	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง
ตารางแสดงความเสี่ยงการทุจริตและมาตรการ					
ระดับความรุนแรง		มาตรการ			
○ สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ		ยอมรับความเสี่ยง			
○ สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับ ปานกลาง		ใช้ความสามารถในการเฝ้าระวังความเสี่ยง ตามปกติสามารถควบคุมดูแลได้			
○ สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง		มีมาตรการลดความเสี่ยง เพราะมีเกี่ยวข้องกับหลายคน/หลายขั้นตอนจนควบคุมได้ยาก			
○ สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก		มีมาตรการลดความเสี่ยง เพราะเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ไม่สามารถติดตามอย่างใกล้ชิดได้อย่างสม่ำเสมอ			

ขั้นตอนที่ 4 เหตุการณ์ความเสี่ยงและระดับของความเสี่ยง

การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตทางราชการ พ.ศ. 2558					
ลำดับ	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	ระดับความเสี่ยง (Risk Score= L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
<p>ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบนในกระบวนการอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากสำนักงาน ป.ย.ป. ไม่มีภารกิจในการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตทางราชการ พ.ศ. 2558</p>					
การใช้อำนาจตามกฎหมาย การให้บริการตามภารกิจ					
ลำดับ	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	ระดับความเสี่ยง (Risk Score= L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
1	การรับนโยบายเร่งด่วนจากรัฐบาล	ผู้บริหารรับนโยบายที่มีความเสี่ยงให้เกิดการทุจริต หรือเอื้อประโยชน์ต่อคนกลุ่มหนึ่งหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน	1	1	1
2	การดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เอื้อประโยชน์แก่คนกลุ่มหนึ่งหรือมีผลประโยชน์ทับซ้อน	1	1	1
3	การสรุปผลนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล	เจ้าหน้าที่รายงานข้อมูลอันเป็นเท็จต่อผู้บังคับบัญชา	1	1	1
การจัดซื้อจัดจ้าง					
ลำดับ	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	ระดับความเสี่ยง (Risk Score= L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
1	การกำหนดแบบรูปรายการร่างขอบเขตของงาน และคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์	จัดทำแบบรูปรายการร่างขอบเขตของงาน และคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ ที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง	1	3	3

2	การกำหนดราคากลาง	จัดทำราคากลางให้ใกล้เคียงกับราคาของผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่งที่มีราคาสูงเกินกว่าราคาของท้องตลาด เพื่อรับเงินส่วนต่างจากการเสนอราคา	2	2	4
3	กระบวนการจัดหาพัสดุ ด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)	ผู้ประกอบการอาจมีการเจรจาตกลงกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการว่าจะไม่เข้ายื่นข้อเสนอในช่วงเวลาที่กำหนด เพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันอย่างเป็นธรรมเป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐต้องยกเลิกการประกวดราคาและดำเนิน การใหม่ โดยเปลี่ยนวิธีการจัดหาพัสดุ	1	2	2
4	การตรวจรับพัสดุ	คณะกรรมการตรวจรับพัสดุไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของสัญญาเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับคู่สัญญา หรือตรวจรับก่อนการดำเนินงานแล้วเสร็จจริง/อาจมีการตรวจรับงานล่าช้า เพื่อใช้เป็นเงื่อนไขเจรจาเรียกรับผลประโยชน์จากคู่สัญญา	2	3	6
การบริหารงานบุคคล					
ลำดับ	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	ระดับความเสี่ยง (Risk Score= L x I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
1	การรับสมัครลูกจ้างโครงการต่าง ๆ	เจ้าหน้าที่ที่มีการเรียกรับเงินจากผู้สมัครเพื่อให้ได้รับการพิจารณาใบสมัคร	1	3	3

2	การทำสัญญาจ้างลูกจ้าง โครงการต่าง ๆ	เจ้าหน้าที่ที่มีการเรียกรับเงินจาก ผู้สมัครเพื่อให้ได้รับการทำสัญญา จ้าง	1	3	3
3	การตรวจผลงานลูกจ้าง	เจ้าหน้าที่ที่มีการเรียกรับเงินเพื่อให้ ผลงานของลูกจ้างเป็นไปตาม เกณฑ์	1	3	3

ขั้นตอนที่ 5 มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตทางราชการ พ.ศ. 2558				
มาตรการในการบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริต	วิธีการดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
<p>ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบนในกระบวนการอนุมัติ อนุญาต เนื่องจากสำนักงาน ป.ย.ป. ไม่มีการกักในการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตทางราชการ พ.ศ. 2558</p>				
การใช้อำนาจตามกฎหมาย การให้บริการตามภารกิจ				
มาตรการในการบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริต	วิธีการดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
จัดให้มีแนวปฏิบัติในการทำงาน ตามนโยบายของรัฐบาล	กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดย อาจมีการมอบหมายเจ้าหน้าที่จาก กองอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการ ทำงานแบบ Cross Function	1 ต.ค. 66 - 30 ก.ย. 67	ไม่ใช่ งบประมาณ	ทุกกอง ภายใน สำนักงาน ป.ย.ป.
การจัดซื้อจัดจ้าง				
มาตรการในการบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริต	วิธีการดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
มาตรการป้องกันการรับสินบนใน การจัดซื้อจัดจ้าง	1. กำหนดมาตรการป้องกันการรับ สินบนในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ในชั้นตอนที่มิโอกาสเกิดความเสี่ยง	1 ต.ค. 66 - 30 ก.ย. 67	ไม่ใช่ งบประมาณ	กองกลาง สำนักงาน ป.ย.ป.

	<p>การทุจริตในระดับปานกลางขึ้นไป เพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และ การบริหารงานพัสดุ ของ สำนักงาน ป.ย.ป. ดำเนินไปด้วย ความเรียบร้อย ถูกต้อง โปร่งใส ปลอดจากการทุจริตและประพฤติ มิชอบ เช่น</p> <p>1.1 ขั้นตอนการจัดทำและกำหนด ราคาากลาง</p> <p>1.2 การกำหนดวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>1.3 วิธีการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>1.4 การตรวจรับพัสดุ</p> <p>2. กำหนดแนวปฏิบัติในการ ดำเนินการสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ไม่ ปฏิบัติตามมาตรการฯ หรืองดเว้นการ ปฏิบัติตามมาตรการ</p>			
การบริหารงานบุคคล				
มาตรการในการบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริต	วิธีการดำเนินการ	ระยะเวลา ดำเนินการ	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
<p>มาตรการป้องกัน การรับสินบนใน กระบวนการสรรหาบุคคลเข้ามา ปฏิบัติหน้าที่ภายในสำนักงาน ป.ย.ป.</p>	<p>1. การรับรองตนเอง กรณีมีส่วน เกี่ยวข้องกับผู้สมัคร</p> <p>2. กำหนดนโยบายการบริหารและ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล</p>	<p>1 ต.ค. 66</p> <p>–</p> <p>30 ก.ย. 67</p>	<p>ไม่ใช้</p> <p>งบประมาณ</p>	<p>กองกลาง</p> <p>สำนักงาน</p> <p>ป.ย.ป.</p>